

bellová

host

ostrov

bianca

brno 2022

bellová

ostrov

**Sophii, Timovi a Louisovi;
jsou tím nejlepším, co mě v životě potkalo**

**Publikace vznikla s podporou
Českého literárního centra,
sekce Moravské zemské knihovny v Brně,
v rámci autorského stipendijního
programu 2021**

© Bianca Bellová, 2022

Cover art © Martin T. Pecina, 2022

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2022

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1195-2 (PDF)

ISBN 978-80-275-1196-9 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1197-6 (MobiPocket)

prolog

V arabské čtvrti Al Halísa sicilského města Palerma žila krásná dívka. Byla ctnostná a milovala jen své květiny. Když jednou na balkoně zalévala ibišky a jasmíny, zahlédl ji pohledný saracénský kupec. Zahořel k ní zoufalou láskou, kterou nedokázal uhasit ani modlitbou, ani těžkým vínem. Chodíval pod dívčin balkon, klečel na jednom kolenu a beze slova zamilovaně hleděl vzhůru, kde jeho milovaná stříhala růže a zpívala pomerančovým květům. Dívka nebyla z ledu a zanedlouho šarmantnímu Saracénovi otevřela své srdce i vrátka.

Jejich láska byla hluboká a milování vášnivé a nenasytné. Milenci setrvali v objetí do kuropění a slibovali si věrnost až za hrob.

Pak dívka zjistila, že jí její milý zapomněl říct, že má v Orientu, kam se brzy chystal navrátit, ženu a děti. Propadla se do hlubin zoufalství a ponížení. Počkala, až její miláček usne, a uřízla mu hlavu. Tak ji už nikdy nemohl opustit. Z jeho ušlechtilé saracénské hlavy si udělala květináč, do kterého zasela semínka bazalky. Každý den je pak zalévala slzami. Bazalka vyrostla do nevídané síly a vydechovala omamnou vůni, která se večer co večer nesla Al Halísou jako předtím sténání milenců. Způsobovala, že se každý kolemjdoucí na chvíli zastavil a vzpomněl si na okamžik, kdy miloval tak moc, že si přál zemřít.

Lacrimosa dies illa,
qua resurget ex favilla
iudicandus homo reus.

Huic ergo parce, Deus:
Pie Jesu Domine,
dona eis requiem. Amen.

Slzavým dnem bude, Pane,
o němž viník k Soudu vstane
z hrobového svého lože.

Tohoto pak šetři, Bože.
Milý Pane Ježíši,
dej jim odpočinutí. Amen.

Dies irae, Tommaso da Celano

I.

Kluk se poškrábe na noze, má na ní zaschlý strup od minula, kdy ze stromu seskočil příliš rychle. Strup ho zaujme, začne ho soustředěně olupovat, dokud ho nestrhne celý. Sykne. Z rány se vyvalí čerstvá krev. Je rudá jako skleněná lampa na krku obchodníka Izara.

„Kuš, nebo ti natluču,“ zavolá Kluk na psa, který na něj šteká pod stromem. „Jestli nás prozradíš, jestli kvůli tobě náš strom někdo objeví...“ zavrčí na psa Kluk, jak to viděl u otce, takže pes stáhne ocas mezi zadní běhy a ztichne, „seš mrtvej. Jestli nás prozradíš, dám tě rasovi.“

„Musím jít,“ řekne Kluk a otočí se na svého přítele. „Kdybych se nevrátil do poprav, otec mě seřeže. Přijdu zase zítra.“ Dotkne se zlehka ptáčet v klíně svého přítele, pak přítelova rukávu a seskočí. Dopadne s lehkostí kočky. Pes začne na Kluka skákat, může se pominout radostí.

„Kuš!“ zvolá Kluk. Pes před ním běží domů a neustále se otáčí. Občas se zastaví, sedne si a podrbe se za uchem. Kluk je rád, že jde pes s ním, i když má blechy; musejí projít Údolím ztracených dětí, jemu se tam vždycky trochu stáhnou půlky, a tak si dodává odvahy zpěvem. Ze skály tu trčí kamenné hlavy dětí, které prázdnými očními důlky hledí z minulosti před sebe a z úst jim mezi zuby vyrůstá uschlý mech. Jsou tak děsivé, že kluci z města dostanou jméno vždycky až poté, co dokážou Údolím projít a neposrat se. Kluk

tudy chodívá už dlouho, takže by svoje vlastní jméno už klidně mohl mít, ale nemůže to nikomu říct. Kdyby se někdo dozvěděl, že chodí Údolím ztracených dětí, mohli by odhalit strom s jeho přítelem. To by byla ta nejhorší věc, jaká by se mu mohla stát.

Pokaždé když pes strne a nastraží uši, strne Kluk s ním. Když Kluk tiše hvízdne, pes zkamení jako Lotova žena. Pohybují se v souladu jako dvě paže jednoho těla.

„To je hovnařův kluk!“

U městské brány projdou bez problémů, hlídka je zná, Kluk s otcem strážné míjejí často, když nosí svůj tovar za město sedlákům. Když tudy šli naposledy, Kluk zakopl a vylil kýbl, sám se zamazal a uhodil. Nebrečel, dokonce ani nevzlykl, rychle vstal a oprášil si špinavá kolena, zatímco voják v roztrhané haleně u městské brány se smál a ukazoval na Kluka prstem. Kluk zvedl svůj kýbl a po očku pozoroval otce, ale ten se tvářil jakoby nic, jen mlčky pokračoval v chůzi. Když za nimi strážný volal, ať si ten smrad odnesou, že on v něm bude muset na slunci stát ještě hodiny, položil otec Klukovi beze slova ruku na rameno a nechal ji tam, dokud hlídce u městské brány nezmizeli z očí.

Kluk příběhne na rynek, zrovna když poprava vrcholí. Odsouzenec, nějaký chudák, který zardousil a snědl vzácného páva z hradního příkopu, omdlel

hned poté, co mu kat zlámal prsty a palicí rozbil zápěstí. Dav zklamaně hučí, kat se rozhodne nešťastníka křísit a začne mu stahovat kůži na hrudi, ale je to velmi namáhavé a odsouzenec sténá jen tiše. Kněžna v zelených šatech vstane a pokyne katovi, aby nešťastníka setnul. Pak odejde z balkonu. Davem to znovu zklamaně zašumí. Když kat zvedne do výšky zasmušilou hlavu popraveného, postává na rynku už jen pár opilců.

¶ *Sobota 4. října, svátek sv. Františka*

K plavbě jsme byli nachystaní už včera, když vál příznivý vítr, ale pověřčivost námořníkům nedovolila vyplout v den ukřižování Páně.

Neznám pověřčivější sebranku, než jsou námořníci. Je tolik věcí, které podle nich nosí smůlu: třeba zrzaví lidé, pokud na ně nestačíte promluvit jako první. Taky jsem s kapitánem musel smlouvat, protože dva muži z mé družiny jsou ryšaví jako lišky; před naloděním si museli zakrýt hlavu čepicí a všichni muži z posádky, jeden po druhém, jim nejdřív něco řekli. Že to nebylo nic pěkného, to asi ani nemusím psát. Kněží a jiné duchovenstvo taky nosí smůlu. Žena na palubě, ta má sílu zmařit celou plavbu. Nesmí se vyplout v pátek, ale ani ve čtvrtek, to je Thorův den. Druhé srpnové pondělí je dnem, kdy byly zničeny Sodoma a Gomora, to taky nejde.

Mořští ptáci nesou duše utonulých námořníků, a proto se nesmějí zabít. Pískáním se přivolává bouře.

Námořníci jsou neustále vydáni na milost všem živlům, a tak lpějí i na tom nejdrobnějším obrázku jistot, který mají vytetovaný na těle, aby je o ně nikdo nepřipravil. Motivy tetování se liší podle toho, kudy se námořníci plaví, ale mají je všichni. Ti, kteří mají vytetované prase nebo slepici, věří, že kdyby loď ztroskotala a Pán seshora uviděl v moři ta zvířata, která neumějí plavat, slitoval by se, vzal by je do svých laskavých dlaní a položil je na pevninu. Kotva je symbol, co má námořníka, který by spadl přes palubu, udržet v blízkosti lodi. Obrázek větrné růžice má zase ztracené námořníky bezpečně dovést domů.

Jak říkám, jsou pověřivější než svíčkové báby. Proto jsme nemohli vyplout už v pátek, i když byl příznivý vítr, a čekali jsme do soboty, kdy byla mořská hladina jako benátské zrcadlo. Plachty visely sklesle jako penis starého muže, takže je kapitán nařídil skasat. Naše brigáda Fortuna, stavěná na silný vítr, stála uprostřed moře, přilepená jako moucha v míse medu.

Námořníci však mají ke své pověřivosti důvod; na moři už ztroskotala nejedna výprava. Vizigótský vojevůdce Alarich by mohl vyprávět. Vedl první barbarský kmen, který dobyl Řím, avšak při následné plavbě do římských provincií v Africe jeho loďstvo ztroskotalo a Alarich brzy nato skončil.

¶ *Neděle 5. října, den Páně*

Posádka brblala, jen aby z toho bezvětří nebyly tišiny jako na pobřeží Rovníkového království, kde Fortuna před časem uvízla tak nešťastně, že se stala obětí pirátů na rychlých veslicích. Náš kapitán měl ale dost rozumu, aby své muže zaměstnal, a tak v podpalubí přebírali ječmen, zatímco jim mezi nohama procházel černý kocour a špicoval uši, jestli z hromady nevyběhne vyplašený hlodavec. Co hodinu polévali muži palubu vědry se slanou vodou a drhli ji hrubými žíněmi z amazonského lemo-leuse. Zbytek posádky opravoval potrháné a roztržené plachty pomocí jehly, voskovaného motouzu a koženého krytu na dlaň, v jehož středu byl mosazný kruh, do kterého námořník zapřel silnou jehlu, aby ji mohl protáhnout tuhou plachtou. Rád jsem pozoroval, jak jim dílo přibývá pod rukama. Někteří si tiše zpívali, jiní pracovali mlčky a občas si z čela otřeli pot. Slunce hrálo jako v létě a člověka to rychle unavilo.

Viděl jsem, jak pokukují po věčném světle v červené karafě na mém krku. Všichni po něm pokukují, pořád, pověst o tom světle mě předchází, stejně jako víra v jeho zázračnou moc. Ale moje družina urostlých a mlčenlivých Vikingů jim nedovolí se ke mně přiblížit. Nemusím nic dělat, nemusím nic říkat, a posádka má vůči mně respekt, což je meta, které smrtelník těžko dosahuje. To vám řekne každý cestovatel, který se kdy plavil po moři.

Kapitán byl sečtělý člověk, před ulehnutím mě zval do kapitánské kajuty na sklenku al-kahalu, který jsem mu předtím prodal, a trval na tom, abych mu vyprávěl o svých cestách. Občas se pokřičoval, když se mu mé povídání zdálo příliš dramatické či když jsem mu vyprávěl o neznabozích, kteří nesvětí neděli a chodí s holou zadnicí, nebo o kmenu lidožroutů Laistrygonů. Toho večera kapitána v jeho kajutě navštívil bocman, aby se k němu sklonil a pošeptal mu, že jeden z mužů se osypal šedou vyrážkou. Nemusel šeptat; slyšel jsem ho dobře, mimoto jsem si toho nešťastníka sám již dříve povšiml a řekl jsem mužům ze své družiny, ať se k němu nepřibližují. Kapitán chtěl, abych mu vyprávěl o lotrovi a pirátovi Stěnkovi Razinovi, o kterém se teď všude mluví, protože povstal proti carovi a zasloužil si vyobcování z církve. Je to dlouhé vyprávění o kozáckém hrdinovi, kterého zradili vlastní velitelé a kterému během tažení proti Polákům popravili bratra. Tak se Stěnka nadobro odvrátil od carského samoděržaví.

„Co bys dělal ty, kdyby ti někdo popravil bratra?“ zeptá se kapitán a štourá se v hubě stříbrným párátkem.

„Nemám bratra,“ odpovím a pokračuji ve vyprávění. Stěnka Razin se svými muži se vydal na výpravu po řece Volze do Persie. Měl požehnání od cara, protože se chystal osvobodit křesťanské duše z muslimského zajetí.

Kapitán pokývá hlavou, tenhle příběh zná, kolikrát už slyšel o křesťanech v cizích okovech?

ostrov

A Stěnka Razin vraždil a loupil a při výjezdech ze svého ostrova Sviní poplenil celé perské pobřeží. Vysvobodil z muslimského područí mnoho křesťanských duší a sám car mu poděkoval a udělil milost za všechny dříve spáchané zločiny. Razin přišel k lupu nevídané hodnoty, takže byl bohatší než sám car. Člověk, který má hodně peněz, má však i hodně nepřátel — a tím nejhorším z nich je jeho vlastní svědomí.

Na jedné loupeživé výpravě zajal Razin dceru perského knížete s bratrem. Bratra věnoval carovi, ale princeznu si nechal, aby mu dělala milostnici. Plul s ní po řece Volze a dlouze laskal její mladé tělo, zahrnoval ji polibky až k zemdlení a rozhodl se ji pojmout za manželku. Ale jeho mužům se to nelíbilo, říkali mu: „Stěnko, atamane náš, víš, jak zrádné je mít na palubě ženu? Nevíš snad, jak z lásky měkne mozek a jak ochabuje ruka se šavlí?“ A Stěnka zaplakal, vzal svou kněžnu do náruče, políbil ji na čelo a shodil ji do studených vln Volhy. Kněžnin oděv byl vykládaný stříbrem, zlatem a drahým kamením, takže se v pění vln jen zaleskla a zmizela pod hladinou široké řeky. Stěnka Razin otřel slzu a poručil posádce plout na Astrachaň.

„Bodejt,“ zabručí kapitán Fortuny. „Ženská nemá ve válce ani na palubě slušný lodi co pohledávat.“

„To není žádná pověřčivost,“ dodá, když vidí, že nic neříkám, „ale to bys musel vidět — jak je na palubě sukně, chlapům všechno padá z ruky, nestačí dost rychle

uskakovat, když se odmotává kotevní lano, a nevnímají povely. Co s takovou posádkou? Vždyť by všichni přišli do záhuby.“

Kapitán stáhne plamen lampy, olej je vzácný. Kajuta se ponoří do tmy. Vbezvětrí je při klidné hladině slyšet, jak někdo na palubě zvrací.

Stěnka Razin vyhlásil tažení na Astrachaň. Protože si svými výboji v Persii vydobyl jméno po celé Rusi, začali se k němu přidávat přívrženci, nevolníci a utiskovaní zblízka i zdaleka. Vyplenili Caricyn i Astrachaň, místního vojvodu zajali a shodili z věže a vyhlásili kozácký stát. Správu dobytých měst svěřil Razin svým lidem a bral si další a další území. Lid vedený kozáky povstal proti šlechtě.

„Taková nestoudnost,“ pronese tiše kapitán.

Z povstání byla velká polízanice. Moskevský patriarcha uvrhl Stěnku do klatby a rozzuřený car proti němu vyslal trestnou výpravu o síle šedesáti tisíc mužů. Byla to veliká bitva, která trvala celý měsíc. Na patnáct tisíc kozáků padlo a Stěnka v boji utrpěl vážné zranění. Zradou jiného kozáckého atamana padl Razin do zajetí. Všichni zajatí přívrženci povstání byli popraveni. Volha se zbarvila krví.

Kapitán si smutně povzdechne.

Stěnku odvezli k exemplární popravě do Moskvy. Přivedli ho na popraviště na Rudém náměstí před zraký samotného cara Alexeje. Čtení rozsudku trvalo tak

dlouho, že museli carovi a jeho družině donést svačinu. Stěnka stál po celou dobu nehnutě. Pak se otočil k chrámu Vasila Blaženého a zašeptal: „Odpusťte.“ Totéž zašeptal na všechny strany s výjimkou tribuny, kde seděl car. Pak mu kat dle carova rozsudku usekl pravou ruku až po loket, pak levou nohu až po koleno. Stěnkův mladší bratr padl před cara a prosil o milost, vždyť takové barbarství je proti carským zákonům. Napůl mrtvý Stěnka na bratra vyštěkl: „Mlč, pse!“ To byla jeho poslední slova. Pak ho kat sřal a jeho tělo pro výstrahu rozčtvrtil.

„Ano,“ pokývá hlavou kapitán, jako by konec příběhu dávno znal. „Car nemohl dělat nic jiného. Musel si své knížectví bránit, každému vzbouřenci je připravena odplata. S tím ten pirát jistě musel počítat.“

„To určitě. Přemýšlím ale, zda něčeho litoval. Těch prořatých hrdel nepřátel i nevinných nevojáků, vraždy milenky... A jeho poslední slova ve skutečnosti zněla: ‚Odpusťte mi.‘ Žádal o odpuštění hříchů, kterého se mu už nemohlo dostat... Už nad ním nikdo neudělal kříž, je mu uzavřena cesta do kvítí nebeského...“

„Jistě, člověk si vždy přeje to, co nemá. To, co má, si přát nemusí. Co ty si nejvíc přeješ, Izare?“

Řeknu, že ze všeho nejvíc si přeji spát, ukloním se kapitánovi na rozloučenou a odeberu se do své kajuty. Celou noc se převaluji.

¶ Pondělí 6. října, z Boží milosti

Třetího dne zrána přišlo krvavé svítání a námořníci zase prorokovali smůlu. Kapitán jim po dvou dnech bezvětří dovolil pískat, jen slabě, aby přivolali spící vítr. Bocman zlehka hladil stěžeň. Když jsem o pár okamžiků později ze zádi močil, plynulost mého proudu už trhal slabý vítr. Jako opice začali námořníci šplhat po stěžních a na ráhnech uvolňovali úvazy na těžkých plachtách. Fortuna se zhluboka nadechla do plachtoví a poskočila po moři jako dívka, kterou ženich právě vyzval k tanci. Najednou bylo všude spoustu práce. Bocman, o kterém jsme dosud skoro nevěděli, rozdával pokyny vpravo vlevo. Loď se rozletěla rychlostí sedmi uzlů. Kapitán se spokojeně podrbal v rozkroku a řekl, že kdyby vítr vydržel, můžeme být na Ostrově už nazítří. Zeptal se mě, jestli to, do čeho si něco pořád zapisuji, je štambuch — že to teď někteří urození pánové na pevnině vozí s sebou. A jestli mi do něj má něco namaľovat, zasmál se hlubokým břišním smíchem. Poděkoval jsem mu zdvořile. Zeptal se mě, jestli mu ho dám přečíst.

„To je obyčejný zápisník, kapitáne, jen nudné zápis-ky starého muže,“ usmál jsem se neupřímně a zastrčil zápisník pod plášť.

Kapitán zavrtěl hlavou, ale byl příliš zaměstnaný děním na palubě, než aby na mě dál naléhal.

Na začátku plavby bylo v posádce patnáct mužů, při doplutí už jen třináct. Tomu osypanému začala téct krev z uší, tak ho shodili ze zádi. Ani neprovedli obřad tra-